

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/138/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0019202264
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:0019202264.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcov: 1/ A. A., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom B. XXX, 2/ C. D., rod. A., nar. X.X.XXXX, trvale bytom B. XX, 3/ E. F., rod. A., nar. X.X.XXXX, trvale bytom G. XXX, H. I., proti žalovaným: 1/ B. J., rod. H., nar. X.X.XXXX, trvale bytom K. XXX, 2/ L. M., rod. H., nar. X.X.XXXX, trvale bytom K. XXX, 3/ L. N., rod. O., nar. X.X.XXXX, trvale bytom B. XXX, všetci traja zastúpení JUDr. Alexejom Ivankom, LL.M., advokátom, so sídlom Michalovce, Nám. Osloboditeľov 73, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 19. novembra 2021 sp.zn. 10C/16/2019 v spojení s opravným uznesením zo dňa 23.12.2021 sp.zn. 10C/16/2019

rozhodol:

P o t v r d u j e rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 19. novembra 2021 č.k. 10C/16/2019-177 v spojení s opravným uznesením zo dňa 23.12.2021 č.k. 10C/16/2019-193.

Žalovaní v 1. až 3. rade majú voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) rozsudkom zo dňa 19. novembra 2021 č.k. 10C/16/2019-177 v spojení s opravným uznesením zo dňa 23.12.2021 č.k. 10C/16/2019-193 žalobu zamietol (výrok I.) a priznal žalovaným voči žalobcom 100% náhradu trov konania, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci vyšším súdnym úradníkom (výrok II.).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobcovia domáhali, aby súd určil, že do dedičstva po neb. N. A., nar. XX.X.XXXX, zomrelom dňa XX.XX.XXXX patria podiely na nehnuteľnostiach zapísaných na parcele reg. C-KN XXX - orná pôda o výmere 1248m², zapísané na LV č. XXXX, k.ú. B., obec B., okres A. pod B8 vo veľkosti podielu 1/32, parcela reg. C-KN XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 413m², zapísaných na LV č. XXXX, k.ú. B., obec B., okres A., pod B8 vo veľkosti podielu 1/32, parcela reg. C-KN č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 279m², zapísaných na LV č. XXXX, k.ú. B., obec B., okres A., pod B8 vo veľkosti podielu 1/32, parcela reg. C-KN č. XXX/X orná pôda o výmere 978m², zapísaná na LV č. XXXX k.ú. B., obec B., okres A., pod B8 vo veľkosti 1/32, a to na tom základe, že žalobcovia disponujú domnelým vlastníckym titulom k predmetnej nehnuteľnosti, a to na základe vlastníckeho práva právneho predchodcu žalobcov, a to po N. A., nar. XX.X.XXXX, zomrelom dňa XX.XX.XXXX, ktorý bol otcom žalobcov. Uviedli, že predmetné nehnuteľnosti P. Q. a jeho manželka darovali v prospech N. A., právneho predchodcu žalobcov. Nakoľko v konaní pred Okresným súdom v Michalovciach sp.zn. 8C 1190/94 neboli prejednané všetky nehnuteľnosti pravdepodobne v dôsledku ROEP na LV č. XXXX, XXXX, XXXX, kde je uvedený ako vlastník ešte P. Q., pričom predmetným konaním bolo preukázané a potvrdené, že P. Q. a jeho manželka a ich dedičia sa vzdali nároku na

všetky nehnuteľnosti, ktoré mali vo vlastníctve v prospech N. A., právneho predchodcu žalobcov. Preto sa žalobcovia predmetnou žalobou domáhajú určenia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohom ich otcovi N. A.. Určenia vlastníckeho práva sa domáhajú aj z toho dôvodu, že na katastrálnom odbore prebieha konanie o zápis poznámky ako je uvedené pod B. na LV č. XXXX a pod B. na LV č. XXXX a XXXX k.ú. B., pričom zmena vlastníka sa má vykonať na základe osvedčenia o vydržaní vlastníckeho práva.

3. Právne vec posúdil podľa § 137 písm. c/ CSP spolu s § 134 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ).

4. Súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná, nakoľko žalobcovia nepreukázali naliehavý právny záujem na určení takéhoto vlastníckeho práva v zmysle ust. § 137 písm. c/ CSP, a to aj na tom základe, že ešte pred podaním žaloby, ktorú podali na tunajší súd dňa 11.3.2019 sa žalované v 1. a 2. rade B. J., rod. H. a L. M., rod. H. stali na základe osvedčenia a vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam podľa § 63 zák. č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti pred notárkou R. A. S. vlastníckymi nehnuteľnosťami zapísaných v k.ú. B. na LV č. XXXX parc. reg. C č. XXX orná pôda o výmere 1248m² v podiele pod B8 v celkovom pomere 1/32 o výmere 39m² dňa 14.2.2019.

5. Zároveň považoval nárok žalobcov za nedôvodný, nakoľko žalobcovia nepreukázali, že by žalovaní tieto nehnuteľnosti (ktoré sú predmetom konania) užívali nie v dobrej viere, nakoľko uvedené nehnuteľnosti, čo sa týka parcely C-KN XXX orná pôda o výmere 1248m² zapísaná na LV č. XXXX k.ú. B. užívali právni predchodcovia žalovaných v danom podiele 1/32 už od r. 1922 a ich právny predchodca starý otec žalovaných mal na uvedenej parcele postavený rodinný dom ešte predtým, než vlastník R. Q. odišiel do USA, čo má súd za preukázané z výpovedí žalovaných. Rovnako žalované v dobrej viere nadobudli vlastníctvo k uvedeným nehnuteľnostiam na základe vydržania, pretože žalobcom sa nepodarilo preukázať, že by im v tomto užívaní niekto bránil alebo sa domáhal určenia vlastníckeho práva od právnych predchodcov žalovaných, resp. od žalovaných samotných a túto žalobu podali až na základe toho, že na správe katastra zistili, že je zapísaná poznámka o určení vlastníckeho práva k uvedeným parcelám, a to žalovanými v 1. až 3. rade.

6. Rovnako súd poukázal na tvrdenie žalovanej v 3. rade, že na uvedených nehnuteľnostiach už v 50-tych rokoch bol postavený rodinný dom, čo mal súd za preukázané aj z pojednávania na mieste samom, kde konkrétne parcela, ktorá je predmetom konania bola ohradená a bola súčasťou pozemku, kde bol postavený rodinný dom. Túto skutočnosť mal súd za preukázanú aj z osvedčenia o vydržaní notárky R. A. S., a to z potvrdenia obce B., z čestného prehlásenia žijúcich podielových spoluvlastníkov na vydržiavanej nehnuteľnosti L. N., H. A., S. S., A. I., ako aj z čestného prehlásenia osôb znalých pomerov v obci B. T. M., A. A., že žalované v 1. a 2. rade uvedené nehnuteľnosti dedili po svojich rodičoch A. H. a N. H., a tieto manželia nehnuteľnosť dedili po rodičoch A. H., t.j. po R. H. a N. H..

7. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 podľa pomerov úspechu strany v danom konaní, a nakoľko žalované boli v konaní plne úspešné, súd im priznal 100% náhradu trov konania voči neúspešným žalobcom. O výške náhrady trov rozhodne samostatným uznesením v súlade s § 262 ods. 2 CSP, po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

8. Proti uvedenému rozsudku podali žalobcovia v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. a/, d/, f/, g/ a h/ CSP a žiadali, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9.1. Žalobcovia v 1. rade namietali nesprávnosť záveru súdu prvej inštancie o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu v zmysle § 137 písm. c/ CSP (kde súd poukázal na nadobudnutie vlastníckeho práva žalovaných v 1. a 2. rade pred podaním žaloby na základe osvedčenia o vyhlásení a vydržaní vlastníckeho práva). Zdôraznili, že dôvodom podania žaloby bola obava, že vlastnícke práva žalobcov budú ohrozené tým, že na Okresnom úrade, katastrálny odbor, prebiehalo konanie o zápis poznámky na sporné parcely, ktoré v tom čase boli zapísané na nebohého P. Q. (ktorý sa nároku na tieto nehnuteľnosti vzdal v prospech N. A. - právneho predchodcu žalobcov). Práve z uvedeného vyplýva naliehavý právny záujem na požadovanom určení.

9.2. Opakovane poukázali na skutočnosť, že o všetkých ostatných nehnuteľnostiach vlastnícky patriaciach P. Q. bolo už rozhodnuté v konaní vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp.zn.

8C/1190/94, kde súd určil, že patria do dedičstva po nebohom N. A. na základe tých istých právnych skutočností, na ktoré žalobcovia poukazujú v tomto konaní, a to prehlásenia pôvodného vlastníka P. Q. zo dňa 21.9.1974. Žalovaným muselo byť zrejme z pozemkových kníh, že vlastníkom sporných nehnuteľností bol P. Q. a doposiaľ nemali záujem o zosúladenie právneho stavu so stavom skutočným, preto podľa žalobcov nemôže byť pravdou ich tvrdenie, že ich právni predchodcovia užívali nehnuteľnosti dobromyseľne. Žalobcovia ďalej uviedli, že v konaní 8C/1190/94, kde boli prejednané ostatné nehnuteľnosti P. Q., nedošlo k prejednaniu predmetných nehnuteľností v dôsledku ROEPu.

9.3. Podľa žalobcov užívanie nehnuteľnosti zo strany žalovaných, resp. ich právnych predchodcov nemohlo byť dobromyseľné aj preto, že nimi tvrdená výstavba rodinného domu by bola v rozpore s vtedy platným zákonom, keďže by sa jednalo o stavbu na cudzom pozemku a sami uviedli, že neexistuje žiadna zmluva a ani dohoda, na základe ktorej by mohli postaviť takýto rodinný dom. Odvolatelia poukázali na to, že v rokoch 1974, 1986 a 2002 prebiehali dedičské konania po právnych predchodcoch žalovaných, kde tieto nehnuteľnosti neboli prejednané, preto minimálne v čase prebiehajúcich dedičských konaní im muselo byť jasné, že sporné parcely nepatria do vlastníctva ich právnych predchodcov, ale patria P. Q.. Žalobcovia zdôraznili, že sa domáhajú určenia vlastníckeho práva na základe darovacej zmluvy a čestného prehlásenia, kde konanie vo vzťahu k ostatným nehnuteľnostiam prebieha už od roku 1994 a žalobcovia niekoľkokrát vyzývali ústne žalované v 1., 2. a 3. rade, aby sa mimosúdne dohodli, avšak bezvýsledne.

9.4. Zdôraznili, že v konaní pred súdom prvej inštancie poukázali aj na rozhodnutie a konanie vedené na Okresnom súde Michalovce pod sp.zn. 14C/157/2014 o zrušení podielového spoluvlastníctva vo vzťahu k inej parcele, resp. jej časti nachádzajúcej sa pod rodinným domom, kde účastníkmi boli aj žalované v 2. a 3. rade, avšak nie v podieloch po neb. P. Q., zastúpenom Slovenským pozemkovým fondom. Zdôraznili, že v podobnom prípade už rozhodoval Okresný súd Michalovce v konaní sp.zn. 5C/69/2019, kde na základe tých istých skutočností bolo rozhodnuté, že žalované parcely po P. Q. budú patriť do dedičstva po N. A.. Súd prvej inštancie teda v tomto konaní rozhodol opačne ako dva iné predchádzajúce súdy na základe rovnakých právnych skutočností.

9.5. Ďalej žalobcovia namietali úvahy súdu o tom, že na spornej parcele bol v 50-tych rokoch postavený rodinný dom, ktorý však v súčasnosti už neexistuje, a preto ani táto by nemala patriť do dedičského konania, ktorá úvaha je v rozpore s konaním sp.zn. 8C/1190/94, kde okresný súd konštatoval, že N. A. minimálne od roku 1935 dobromyseľne sporné parcely užíval a nimi disponoval. Poukázali na rozsudok NS ČR sp.zn. 22Cdo/1253/1999 vo vzťahu k hodnoteniu dobromyseľnosti držiteľa a namietali, že žalované boli oboznámené s uvedenými skutočnosťami, ktoré v nich museli vyvolať pochybnosti o tom, že im vec patrí.

10.1. K podanému odvolaniu sa žalobkyne vyjadrili písomne tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne a obsahuje kvalifikované odôvodnenie, preto podľa nich nie je daný ani jeden z uplatnených odvolacích dôvodov. Navrhli preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny v celom rozsahu potvrdil.

10.2. Žalovaní majú za to, že tvrdenia žalobcov o tom, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po neb. N. A., neboli preukázané. Súd prvej inštancie vykonal obsiahle dokazovanie aj na mieste samom v obci B., kde podľa nich bolo jednoznačne preukázané, že na sporných pozemkoch stál rodinný dom, ktorého základy sú dodnes viditeľné. Pozemky, na ktoré si žalobcovia činia nárok, užívali právni predchodcovia žalovanej v 3. rade – jej rodičia od začiatku 50-tych rokov minulého storočia a vybudovali si tam rodinný dom. Tento rodinný dom stojí na sporných parcelách už viac ako 60 rokov, čo potvrdili aj svedkovia za účelom vyhotovenia úradného dokladu k vydaniu osvedčenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnosti podľa zákona o notároch. Žalovaná v 3. rade teda predpokladá, že medzi jej právnymi predchodcami a P. Q. (a R. Q.) musela byť dohoda pravdepodobne ústna o tom, že spornú časť parcel môžu užívať ako svoju vlastnú.

11. Žalobcovia v odvolacej replike dôvodili, že vyjadrenia žalovaných sú postavené iba na ich domnienkach, pričom absentujú listinné dôkazy. Zdôraznili, že na stavbu rodinného domu na cudzom pozemku bol potrebný písomný súhlas vlastníka, ktorým stavebný úrad nedisponuje. Jediným listinným dôkazom predloženým v tomto konaní je darovacia zmluva (predložená žalobcami) preukazujúca vôľu skutočného vlastníka P. Q. z roku 1974. Vo vzťahu k posudzovaniu dobromyseľnosti držiteľa poukázali na nález Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 484/2015 a vyjadrili názor, že v predmetnom prípade dobromyseľnosť právnych predchodcov žalovaných a žalovaných samotných, v konaní preukázaná nebola. Zotrvali preto na dôvodoch odvolania.

12. Žalovaní v odvolacej duplike uviedli, že žalobcovia nepreukázali naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva, keďže žalované sa ešte pred podaním žaloby stali na základe osvedčenia a vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vlastníčkami nehnuteľnosti. Žalobu považujú za nedôvodnú a žiadali rozsudok potvrdiť.

13. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcov ako podané včas oprávnenými osobami proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcov nie je možné vyhovieť.

14. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

15. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 10. októbra 2023 o 9.00 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 202, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 4.10.2023 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

16. Žalobcovia uplatnili odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP, t.j. že súd prvej inštancie súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (b), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h).

17. Odvolací súd dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody neboli naplnené.

18. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver.

19. K odvolacej námietke žalovaných, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je dostatočné, odvolací súd uvádza, že aj keď právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, v danom prípade rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa kritéria pre odôvodnenie rozhodnutí podľa ust. § 220 ods. 2 CSP a nemožno ho považovať za nepreskúmateľný. Súd prvej inštancie dostatočne vysvetlil svoje úvahy, na základe ktorých dospel k záveru o neprípustnosti predmetnej určovacej žaloby v dôsledku neexistencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení vo vzťahu k v žalobe označeným žalovaným. V danom prípade tak nedošlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP ako sa domnieval odvolateľ.

20. Súd svoje úvahy, ako dospel k skutkovým a právnym záverom, podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na zistený skutkový stav a právne predpisy, ktoré aplikoval.

21. Žalobcovia v odvolaní argumentujú skutočnosťami, ktoré uvádzali už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd vysporiadal pri rozhodovaní daného sporu, preto ich odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

22. Odvolací súd za vecne správny výrok rozsudku o zamietnutí žaloby, a to z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku uvádza nasledovné:

23. Predmetom konania je určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiteľovi N. A., zomrelom dňa XX.XX.XXXX, t.j. jedná sa o žalobu o určenie vlastníckeho práva (určenie, či predmetné nehnuteľnosti patrili do vlastníctva nebohého N. A. ku dňu jeho smrti) vo vzťahu k parc. č. XXX, zapísanej na LV č. XXXX, par. č. XXX a č. XXX/X, zapísaným na LV č. XXXX a parc. č. XXX/X, zapísanej na LV č. XXXX, okres A., kat. úz. B., u všetkých sa jednalo o podiel 1/32 vedený pod B8 na meno vlastníka P. Q..

24. Súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu, že žalobcovia nepreukázali naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva na tom základe, že ešte pred podaním žaloby na súd, sa žalované v 1. a 2. rade stali na základe osvedčenia a vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vlastníckmi nehnuteľnosťami zapísaných v katastrálnom území B. na LV č. XXXX parc. „C“ č. XXX v podiele 1/32.

25. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o neprípustnosti predmetnej určovacej žaloby v dôsledku neexistencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení vo vzťahu k v žalobe označeným žalovaným.

26. Podľa § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

27. Žaloba o určení, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po zomrelom právnom predchodcovi žalobcov je žalobou o určení práva podľa § 137 písm. c/ CSP.

28. Vzhľadom na uvedené vymedzenie predmetu konania, ktorým je určovacia žaloba o určení, či tu právo je alebo nie je, bolo potrebné ex officio skúmať naliehavý právny záujem na takomto určení, pretože podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby je právny záujem na požadovanom určení, ktorý musí byť naliehavý. Žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je, ak je tvrdené právo neisté alebo ohrozené za predpokladu, že vyhovujúcim určujúcim výrokom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť (R 17/1972).

29. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý rieši (odstraňuje neistotu vzťahu sporových strán alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie). Rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania sa súd musí zaoberať otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe už po začatí konania, pričom naliehavý právny záujem na požadovanom určení musí byť daný aj v čase rozhodovania (napr. sp.zn. 5Cdo/264/2007, 5Cdo/31/2011, 4Cdo/111/2008).

30. Súdna prax jednoznačne ustálila, že naliehavý právny záujem súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu a nie je opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určení má iba povahu predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo. Zároveň jednoznačne platí, že v prípade, ak žalobca nie je zapísaný v katastri nehnuteľností napriek tomu, že svedčí, že mu patrí vlastnícke právo, je daný naliehavý právny záujem na určení jeho vlastníckeho práva.

31. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR z 30. mája 2011 sp.zn. 1Cdo/183/2009: „Pokiaľ sa v konaní o dedičstve vyskytne rozpor o tom, čo patrí do dedičstva po poručiťovi, procesným nástrojom na jeho odstránenie je žaloba na určení, že tá-ktorá vec (právo) patrí do dedičstva po poručiťovi.“ Podľa právnej vety rozsudku Najvyššieho súdu SR zo 16. decembra 2010, sp.zn. 3Cdo/154/2010 (R 32/2011): „V konaní o žalobe, ktorou sa dedič domáha určenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťovi, ide o posúdenie, či poručiťel bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Navrhované určení sa tu vzťahuje k okamihu smrti poručiťela a okolnosti, ktoré nastali po tomto okamihu, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu.“ Súdna prax slovenských súdov teda pripúšťa žaloby o určení, že vec patrí do dedičstva.

32. Ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastníak spornej nehnuteľnosti, žalobca má naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva, lebo len také súdne rozhodnutie môže byť aj podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností (sp.zn. 1Cdo/56/2003).

33. Je teda potrebné zdôrazniť, že žalobca má naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva (lebo len také súdne rozhodnutie môže byť aj podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľnosti) iba vtedy, ak si svoj nárok žalobou uplatňuje voči tomu, kto je ako vlastník zapísaný v katastri nehnuteľnosti (t.j. ak je v žalobe označený žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník spornej nehnuteľnosti), pričom konanie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam musí zásadne prebiehať medzi všetkými zapísanými vlastníckymi, resp. spoluvlastníkmi dotknutých nehnuteľností v katastri nehnuteľností alebo tými, ktorí sú preukázane právnymi nástupcami (dedičmi alebo univerzálnymi sukcesormi) zapísaných vlastníkov, pretože určovací výrok rozsudku má účinnosť iba vo vzťahu k účastníkom konania a nie aj voči tretím osobám, pričom tieto osoby vytvárajú nerozlučné procesné spoločenstvo na jednej alebo druhej strane.

34. Ak sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, má vo vzťahu k tejto osobe nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení. S prihliadnutím na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností a na jeho právne účinky je odôvodnený záver, že právne postavenie žalobcu je za tejto situácie neisté, a že bez požadovaného určenia by jeho právo mohlo byť aj ohrozené. Pretože súdne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva je podkladom pre vykonanie zmeny v zápise v katastri nehnuteľností, je žaloba o určení vlastníckeho práva spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty o skutočných právnych vzťahoch medzi účastníkmi. Umožňuje totiž dosiahnuť dohodu medzi skutočným právnym stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností. Žaloba o určení vlastníckeho práva žalobcu musí smerovať proti všetkým, ktorí sú ako vlastníci nehnuteľnosti zapísaní v katastri nehnuteľností. Keďže v zmysle ust. § 159 ods. 2 O.s.p. (teraz § 228 ods. 2 CSP) rozsudok o určení vlastníckeho práva je záväzný len pre účastníkov konania, môže byť podkladom pre vykonanie zmeny v zápise vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, len ak účastníkmi konania boli všetky osoby aktuálne (v čase rozhodovania súdu) zapísané v katastri ako vlastníci. Ak by žaloba nesmerovala voči všetkým týmto osobám, naliehavý právny záujem na požadovanom určení by nebol daný (sp.zn. 4Cdo/173/2006).

35. Z výpisu LV č. XXXX, okres A., k.ú. B. súd zistil, že pod B8 je vedený ako spoluvlastník P. Q. v podiele 1/32. Z výpisu LV č. XXXX, okres A., k.ú. B., parc. č. XXX o výmere 12448m² - orná pôda, súd zistil, že pod B8 vo veľkosti podielu 1/32 je vedený ako vlastník P. Q.. Z výpisu LV č. XXXX, okres A., k.ú. B., parc. č. XXX/X - orná pôda o výmere 978m², súd zistil, že pod B8 vo veľkosti podielu 1/32 je zapísaný ako spoluvlastník P. Q..

36. Je teda zrejmé, že ako podielový spoluvlastník podielu, ktorý je predmetom žaloby (zapísaný pod B8) predmetných nehnuteľností je stále zapísaný P. Q. (ktorý bol v katastri nehnuteľností zapísaný aj v čase smrti N. A.).

37. V danom prípade v pomeroch medzi žalobcami a žalovanými neexistuje spornosť vlastníckeho práva, lebo žalovaní nie sú aktuálne (a ani neboli v čase smrti N. A.) ako vlastníci zapísaní v katastri nehnuteľností, a preto vo vzťahu k žalovaným žalobcovia nemajú na požadovanom určení naliehavý právny záujem.

38. Žalobcami požadované určenie by nemalo vplyv na zmenu aktuálne zapísaného vlastníka predmetných nehnuteľností, pretože žalobcovia sa tohto určenia nedomáhali vo vzťahu k vlastníkovi, ktorý je zapísaný v katastri nehnuteľností, resp. vo vzťahu k jeho dedičom.

39. Pokiaľ ide o vzájomný vzťah naliehavého právneho záujmu a vecnej legitímácie, táto otázka bola už riešená vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Súdna prax sa ustálila v názore, že naliehavý právny záujem a vecná legitímácia môžu byť úzko prepojené, ale zároveň sa jedná o dve rôzne podmienky úspešnosti určovacích žalôb (viď rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 9Cdo/134/2021, 9Cdo/105/2021 a 4Cdo/134/2020).

40. V rozhodnutí sp.zn. 4Cdo/172/2017 Najvyšší súd SR uviedol, že predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je jednak, že stranám sporu v konaní svedčí vecná legitímácia a jednak, že na požadovanom určení je naliehavý právny záujem. Vecnú legitímáciu má zásadne ten, kto je účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide. Naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť. Naliehavý právny záujem

sa teda viaže k žalobe, resp. k otázke, či určovací žaloba môže byť spôsobilým procesným inštrumentom ochrany práva, zatiaľ čo identifikácia rozhodného hmotnoprávneho vzťahu, o ktorého určenie z hľadiska potrieb žalobcu ide, vystihuje v spore otázku aktívnej a pasívnej legitímácie (sp.zn. 5Cdo/136/2007). Vecná legitímácia nie je určujúcim kritériom z hľadiska naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení, preto je nesprávny názor, že aktívna vecná legitímácia a naliehavý právny záujem pri určovacej žalobe splývajú; práve naopak, súd je povinný posúdiť zvlášť, či každý z týchto predpokladov úspešnosti určovacej žaloby v konaní je daný, pričom vo všeobecnosti posúdenie aktívnej vecnej legitímácie predchádza posúdeniu danosti naliehavého právneho záujmu, pretože pokiaľ v konaní nie je daná aktívna vecná legitímácia žalobcu, tento nemôže mať na požadovanom určení ani naliehavý právny záujem. Nedostatok vecnej legitímácie a/alebo nedostatok naliehavého právneho záujmu sú vždy dôvodom pre zamietnutie žaloby.

41. Vecnou legitímáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva. Vecne legitimovaným je ten, kto je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v procese rozhoduje. Všeobecne možno uviesť, že vecnou legitímáciou treba rozumieť stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník občianskeho súdneho konania (navrhovateľ) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitimovaný) a účastník na opačnej procesnej strane (odporca) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitimovaný).

42. Pasívne legitimovanou stranou v spore o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je ten, kto je zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník, ak sa nepreukáže opak (§ 70 ods. 1 Katastrálneho zákona, sp.zn. 9Cdo/134/2021).

43. Vychádzajúc z vyššie uvedenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky žaloba o určenie vlastníckeho práva musí smerovať proti tým (všetkým), ktorí sú ako vlastníci nehnuteľnosti zapísaní v katastri nehnuteľností, a ak v žalobe nie sú ako žalovaní označené osoby zapísané v katastri ako vlastníci, resp. ich právni nástupcovia (alebo ak sa konania nezúčastnia všetci nerozluční spoločníci), nemôže súd žalobe vyhovieť aj pre nedostatok vecnej legitímácie, vyplývajúcej z hmotného práva.

44. V konaní o žalobe, ktorou sa dedič domáha určenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručníkovi, ide o posúdenie, či poručník bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Navrhované určenie sa tu vzťahuje k okamihu smrti poručníka a okolnosti, ktoré nastali po tomto okamihu nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3Cdo/154/2010, R 32/2011).

45. Z notárskej zápisnice č. U. XX/XXXX vyplýva, že sestry B. J. a L. M. nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnosti (parc. č. XXX zapísané na LV č. XXXX, kat. úz. B.) vydržaním uplynutím 10-ročnej vydržacej lehoty, a to v období od 31.1.2002 do 31.1.2012, t.j. od smrti ich otca D. H.. Z uvedeného teda vyplýva, že v zmysle tejto zápisnice k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním malo dôjsť ku dňu 31.1.2012, t.j. po smrti N. A., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX.

46. Žalovaní nie sú aktuálne (ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu) zapísaní v katastri nehnuteľností ako podieloví spoluvlastníci pod B8, a neboli takto zapísaní ani v čase smrti N. A., nie sú preto v konaní pasívne vecne legitimovaní.

47. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 CSP v celom rozsahu potvrdil.

48. Vzhľadom na skutočnosť, že k zamietnutiu žaloby došlo z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu a nedostatku pasívnej vecnej legitímácie bez toho, aby súd žalobu vecne prejednal, netvorí toto rozhodnutie prekážku právoplatne rozhodnutej veci pre prípadné nové konanie o žalobe žalobcov o určenie vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam vo vzťahu ku osobe, ktorá je zapísaná ako jeho vlastník v katastri nehnuteľností, resp. jeho právnym nástupcom, prípadne ak by došlo k zápisu vlastníckeho práva žalovaných na základe uvedenej notárskej zápisnice (čím by došlo k zmene situácie vo vzťahu k posúdeniu pasívnej legitímácie).

49. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s §255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP. Žalobcovia neboli v odvolacom konaní úspešní, preto im nevznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Takýto nárok vznikol úspešným žalovaným.

50. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 poslednej vety CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).